

Yrkeshögskolan

RAPPORT 2023

Områdesanalys: Hotell, konferens, event och resor

Myndigheten för yrkeshögskolan

Innehåll

Inledning	3
Innehåll.....	4
Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar.....	4
Avstämningar.....	4
Yrkeshögskolans statistik.....	5
Bedömning av platsernas utveckling.....	5
Turism- och besöksnäringen	6
Utfall ansökan 2022.....	7
Resultat från genomförda utbildningar.....	9
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt.....	12
Regionalt utbud och regional efterfrågan.....	18
Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt.....	23
Definitioner	24

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning – eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning de kommande 3–5 åren och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- resultat från genomförda utbildningar
- beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- regionalt utbud och regional efterfrågan
- bedömning av nya platser med avslut per år.

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på utvecklingen på arbetsmarknaden.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med olika berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns en hel del statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas på 3–5 års sikt och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Hotell, konferens, event och resor

Denna områdesanalys omfattar utbildningsinriktningar som bidrar till kompetensförsörjningen inom hotell, konferens, event och resor.

Hotel management	SUN-KOD 811ba
Receptions-, konferens- och housekeepingansvarig	SUN-KOD 811bb
Konferensansvarig	SUN-KOD 812zb
Destinationsutvecklare	SUN-KOD 812zf
Eventarrangör	SUN-KOD 812za
Resekonsult	SUN-KOD 812ze
Projektledarutbildningar mot turism	SUN-KOD 812zu
Äventyrsguide inklusive skidlärare	SUN-KOD 812zd

Utfall ansökan 2022

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Hotel management	6	3
Receptions-, konferens- och house-keepingansvarig	1	1
Konferensansvarig	–	0
Destinationsutvecklare	5	2
Eventarrangör	8	3
Resekonsult	2	1
Projektledarutbildningar mot turism	3	1
Äventyrsguide inklusive skidlärare	3	2

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka antalet platser.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Hotel management	235	242	273	133	63	
Receptions-, konferens- och housekeepingansvarig	87	92	92	30		
Konferensansvarig	35	35	35			
Destinationsutvecklare*	207	122	152	132	55	
Eventarrangör	196	171	169	169	99	
Resekonsult	208	90	183	60	30	
Projektledarutbildningar mot turism**	175	170	170	65	35	
Äventyrsguide inklusive skidlärare	45	45	43	43	23	

*Manuellt utökad med 35 platser 2023 samt 30 platser 2024–2025 från utbildningsinriktningen övriga utbildningar turism, resor och fritid.

**Utbudet är numera omfördelat till destinationsutvecklare och breda ekonomiutbildningar med inriktning mot specifik bransch.

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökan 2023 påverkar i huvudsak slutåret 2026 och framåt. Detta beroende på utbildningarnas längd som är mellan 200–400 yrkeshögskolepoäng. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningstillfälle och på så vis byggs utflödet på framåt. Utbildningarna inom projektledarutbildningar mot turism har under hösten omfördelats till breda ekonomiutbildningar med inriktning mot specifik bransch samt destinationsutvecklare. Resultaten för utbildningsinriktningen, som baseras på tiden före omfördelningen, presenteras dock nedan.

YH-flex

Inom YH-flex har beviljats ett ganska omfattande antal platser 2023, totalt 58 platser.

- Affärsutvecklare besöksnäring: 8 platser
- Event manager: 10 platser
- Hotel supervisor: 10 platser
- Management inom hotell och besöksnäringen: 10 platser
- Project manager meetings and events: 5 platser
- Trac turism- och resekonst: 5 platser
- Trac turism- och resekonst med internationell iata: 10 platser

Under 2022 beviljades följande platser:

- Event manager: 10 platser
- Trac turism- och resekonst: 10 platser

Enligt branschorganisationen Visita är YH-flex viktigt för att yrkesverksamma ska kunna validera och tillgodoräkna sig kunskaper, färdigheter och kompetenser som de får genom arbetet. För en bransch där lärande traditionellt sker i jobbet, bör till exempel LIA kunna valideras för en person som har arbetat i branschen i många år.

Ytterligare en områdesanalys, *Restaurang, storkök och måltidsservice* har koppling till denna områdesanalys. Det finns även utbildningsinriktningar inom utbildningsområdet ekonomi, administration och försäljning som har ett utbud som kan bidra till kompetensförsörjningen. En sådan utbildningsinriktning är breda ekonomiutbildningar med inriktning mot en specifik bransch samt de utbildningsinriktningar som tas upp i områdesanalysen *Försäljning och marknadsföring*, som publiceras hösten 2023.

I utbildningsinriktningen 210zy övriga utbildningar inom konst och media ryms utbildning för projektledning inom de kulturella näringarna. Här kan det finnas koppling till utveckling och genomförande av event med kulturell inriktning.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste åren.

Utbildningsinriktningar	2019	2020	2021
Hotel management	65 %	73 %	73 %
Receptions-, konferens- och housekeepingansvarig	68 %	47 %	41 %
Konferensansvarig	78 %	..	100 %
Destinationsutvecklare	63 %	59 %	63 %
Eventarrangör	83 %	84 %	83 %
Resekonsult	65 %	67 %	45 %
Projektledarutbildningar mot turism	85 %	80 %	79 %
Äventyrsguide inklusive skidlärare	73 %	80 %	87 %
Totalt för yrkeshögskolan	72 %	72 %	70 %

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen helt eller till största delen året efter examen (avser examinerade 2021).

	Överensstämmelse arbete – utbildning					
	Andel i arbete	Felmarg. ±	Helt/till största delen	Felmarg. ±	Till viss del	Felmarg. ±
Hotel management	83 %	8 %	48 %	12 %	39 %	12 %
Eventarrangör	78 %	10 %	49 %	14 %	28 %	13 %
Projektledarutbildningar mot turism	85 %	10 %	32 %	13 %	43 %	14 %
Totalt för yrkeshögskolan	91 %	1 %	65 %	1 %	25 %	1 %

Angivet med 95 procents konfidensintervall.

Källa: SCB.

För resterande utbildningsinriktningar visas inga data då antalet observationer är för få för att kunna redovisas.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Hotel management	4 %	12 %	30 %
Receptions-, konferens- och housekeepingansvarig	38 %	33 %	9 %
Konferensansvarig	29 %	0 %	0 %
Destinationsutvecklare	6 %	7 %	9 %
Eventarrangör	0 %	2 %	4 %
Resekonsult	12 %	23 %	41 %
Projektledarutbildningar mot turism	2 %	11 %	10 %
Äventyrsguide inklusive skidlärare	20 %	0 %	0 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	9 %	12 %

Källa: MYH.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för hotel management ligger i nivå med genomsnittet för yrkeshögskolan. Äventyrsguide, eventarrangör, konferensansvarig och projektledare mot turism har en examensgrad som ligger över genomsnittet. Däremot är examensgraden mycket låg för receptions-, konferens- och housekeepingansvarig för perioden 2020–2021. Resekonsult och destinationsutvecklare ligger också under genomsnittet och för resekonstult var det endast 45 procent som tog examen 2021. Här kan dock pandemin vara en förklaring till de låga resultaten.

Andel i arbete kan endast visas för hotel management, eventarrangör och projektledarutbildningar mot turism. Andelen av de studerande som fick ett arbete efter examen var 83 procent för hotel management och 85 procent för projektledarutbildningar mot turism. Dessa resultat är något lägre än genomsnittet för yrkeshögskolan. För eventarrangör var det endast 78 procent av de examinerade som fick ett arbete.

Den andel av de examinerade som har fått ett arbete som helt eller delvis överensstämmer med utbildningen är mycket låg för de tre utbildningsinriktningarna. Det är 48 procent för hotel management, 49 procent för eventarrangör och 32 procent för projektledarutbildningar, turism jämfört med 65 procent som är genomsnittet för yrkeshögskolan. Om de två måtten för överensstämmelsen, helt eller till största delen och till viss del läggs ihop, når resultaten för hotel management dock upp till 87 procent. Studerande utan tidigare yrkes- och eller branschfarenhet som går utbildningar som ska leda till chefspositioner förväntas generellt sett inte kunna få den typen av befattning direkt efter utbildningen. Därför är det också rimligt att inkludera måttet för "till viss del" för hotel management.

Eventarrangör och projektledarutbildningar, turism når däremot bara upp till 78 respektive 75 procent. Motsvarande resultat för yrkeshögskolan i genomsnitt är 90 procent. Den andel av de studerande som uppgivit att det inte alls har fått ett arbete som överensstämde med utbildningen var hela 25 procent för projektledarutbildningar, turism och 23 procent för eventarrangör.

Outnyttjade platser har fluktuerat kraftigt inom samtliga utbildningsinriktningar. Andelen har stigit de tre senaste åren för resekonsult och uppnådde 41 procent 2022. Den har även stigit för hotel management och uppnådde 30 procent 2022.

Slutsats

Pandemin kan förklara en del av resultaten men en jämförelse med det totala resultatet för utbildningsområdet hotell, restaurang och turism år 2019 och 2022 visar att skillnaderna i resultat före och efter pandemin inte är så stora.

Andelen som hade fått ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen låg 2022 på 47 procent (49 procent för 2019) jämfört med 65 procent (71 procent för 2019) för yrkeshögskolan som helhet. Andelen av de examinerade som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen låg på 17 procent (16 procent 2019) för utbildningsområdet, jämfört med 10 procent (7 procent 2019) för yrkeshögskolan i genomsnitt. Det blir en utmaning för anordnare och anställande arbetsliv att arbeta med att förbättra överensstämmelsen men också för myndigheten, i analysen av utbildningsutbudet och arbetslivets efterfrågan på kompetens. Visita framhåller att branschen oftast anställer utifrån de kunskaper, färdigheter och kompetenser som erhållits antingen genom utbildning eller genom praktiskt arbete. Det är inte heller alltid så att de studerande kan börja arbeta direkt i den yrkesroll som utbildningarna ska leda till. Visita förordar generellt sett YH-kurser, både enstaka sådana och lite längre kurspaket. Validering som verktyg för att minska avhoppet från YH-programmen kan också vara en lämplig åtgärd menar Visita.

När det gäller outnyttjade platser uppmanar myndigheten anordnare att inte söka fler platser än de bedömer kunna fylla med studerande. Detta för att det råder hård konkurrens om medlen och det är bättre att platserna i stället kan användas för fler utbildningar än att de står outnyttjade.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Grundläggande gymnasieutbildning för arbete inom de näringar som områdesanalysen omfattar sker via hotell- och turismprogrammet. Även naturbruksprogrammet kan vara relevant. Utöver yrkeshögskolan finns även utbildningar inom universitet och högskola som ger utbildningar inom till exempel företagsekonomi, entreprenörskap och marknadsföring inriktade mot turism. Några exempel är Mittuniversitetet med utbildningen turism och destinationsutvecklare, Södertörns högskola och Karlstad universitet som erbjuder turismprogrammet samt programmet service management turism och hotell vid Lunds universitet. Utbildning inom event management ges på högskolan i Borås.

Enligt Svenska Resebranschföreningen (SRF) ger utbildning via yrkeshögskolan en bättre grund för arbete på reseföretag än högskolan då turismutbildningar inom högskolan är mer akademiskt inriktade och saknar de praktiska inslag som anställda på reseföretag behöver kunna. Kompetensbehoven är enligt SRF stora några år framöver eftersom branschen behöver bygga upp kompetens igen efter det kompetenstapp som uppstod under pandemin och stora pensionsavgångar är att vänta.

Visita representerar en bransch där en stor del av lärandet traditionellt sett har skett på jobbet. På så vis har personer med gymnasieutbildning kunnat växa in i olika yrkesroller. Det bygger dock på att det finns tillräckligt många personer med rätt kompetens som kan hjälpa till att utbilda medarbetare på jobbet. Enligt Visita, är bristen på kompetens nu stor, både vad gäller kunskap och personal. Många av de som hade ledande befattningar lämnade branschen under pandemin vilket ledde till ett stort kompetenstapp. Därför är behovet av YH-kurser för yrkesverksam personal något som det behövs mer av. Visita menar att yrkeshögskolan fyller en viktig roll och nisch för branschens kompetensförsörjning, särskilt när det gäller up-skill av yrkesverksam personal. De framför till myndigheten att det finns ett stort behov av YH-kurser inom exempelvis arbetsledning, ekonomi, kundupplevelse, AI inom bokningssystem, konceptutveckling, digitalisering, inköp, konferensteknik, marknadsföring, event och hållbarhet. När det gäller hållbarhet är det viktigt att kurserna anpassas efter Visitas eget hållbarhetsprogram.

Hotel management

Hotel management är utbildning till en mer övergripande roll i chefsposition på hotell. Det kan ta flera år innan de examinerade från denna typ av utbildning kan nå sådana positioner, inte minst vid avsaknad av tidigare yrkeserfarenhet från hotellbranschen. Med tydliga förkunskapskrav kan anställningsbarhet efter utbildningarna främjas och utbildningarnas längd anpassas på ett ändamålsenligt sätt menar Visita.

Det finns drygt 2 000 hotell i Sverige. Yrkesgruppen för hotell management är 1711 och 1712 – hotell- och konferenschefer. Enligt SCB var det 619 anställda i yrkesgruppen för hotell management år 2021. Av dessa befann sig 29 personer i åldersgruppen 60–64 år och 72 i åldersgruppen 55–59 år. I yrkesgruppen för hotell- och konferenschefer var det 1 057 personer anställda. Av dessa befann sig 65 personer i åldersgruppen 60–64 år och 132 i åldersgruppen 55–59 år. Sammantaget kan 94 personer väntas gå i pension från de två

yrkesgrupperna under perioden 2021–2025 och 204 personer gå i pension under perioden 2026–2030. Pensionsavgångar är dock bara en faktor att räkna med för kommande kompetensbehov.

Platser med slutår inom yrkeshögskolan för perioden 2021–2025 för hotel management summerar till 1 297 platser, vilket vida överstiger antalet pensionsavgångar.

Konferensansvarig och receptions-, konferens- och housekeepingansvarig

Visita beskriver en utveckling där hotell och konferensanläggningar växer och blir fler. Konferensanläggningar utgör idag också en destination för privatpersoner. Att det har blivit populärt att resa runt några dagar, inte bara till storstäder har skapat tillväxt inom den svenska besöksnäringen.

Visita menar att de två utbildningsinriktningarna konferensansvarig och receptions-, konferens- och housekeepingansvarig inte är optimalt utformade utan snarare borde vara uppdelade på tre utbildningsinriktningar:

Reception – med fokus på försäljning, digital marknadsföring, kommunikation och bokning. Utvecklingen går här enligt Visita mot gästupplevelse och marknadsföring med mer eftermarknadsarbete. Användning av AI och sociala medier i kommunikation är ett grundläggande krav – samt retorik, värdskap och möte med människor. Den del som handlar om in- och utcheckning minskar.

Konferens – med fokus på tekniskt kunnande för att genomföra möten och konferenser. Här ingår teknik för event, koncept, arbetsledning, projekt, hybridmöten, digitala möten och kommunikation. Utbildning för chefspositioner inom konferens ges inom hotel management.

Husfru och housekeeping – med fokus på arbetsledning, inköp, upphandling, uppföljning och kvalitetssäkring eftersom denna typ av tjänst utförs av externa aktörer som genomför arbetet med att hålla i ordning rummen.

Myndigheten kan komma att anpassa den nuvarande uppdelningen i samband med publiceringen av 2024 års områdesanalys.

Yrkesgruppen som bedöms ligga närmast **reception** och **konferens** är 4224 – hotellreceptionister med flera. Där ingår även konferensvärd och konferensvärdinna. I arbetsuppgifterna ingår enligt definitionen bland annat att checka in och ut gäster och att ansvara för att den tekniska utrustningen fungerar.

Enligt SCB var det 8 450 anställda i yrkesgruppen år 2021. Av dessa befann sig 260 personer i åldersgruppen 60–64 år och 439 i åldersgruppen 55–59 år. Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos är det små till medelstora möjligheter till arbete för yrkesgruppen hotellreceptionister på tre års sikt.

Yrkesgruppen som bedöms ligga närmast **husfru** och **housekeeping** är 5151 – städledare och husfruar. I arbetsuppgifterna ingår enligt definitionen att leda och samordna det dagliga städarbetet samt följa upp och utveckla instruktioner och rutiner. Ansvar för städmaterial, gästartiklar, linne och annat material ingår också. Enligt SCB var det 2 999 anställda i yrkesgruppen år 2021. Av dessa befann sig 275 personer i åldersgruppen 60–64 år och 405 i åldersgruppen 55–59 år.

Platser med slutår inom yrkeshögskolan för perioden 2021–2025 för konferensansvarig och receptions-, konferens- och housekeepingansvarig summerar tillsammans till 652 platser. Pensionsavgångarna för den äldre åldersgruppen hotellreceptionister samt städledare och husfruar som väntas gå i pension under samma period summerar till 535. Pensionsavgångar är dock bara en faktor att räkna in i för kommande kompetensbehov.

Destinationsutvecklare och eventarrangör

De två utbildningsinriktningarna destinationsutvecklare och eventarrangör presenteras här tillsammans, då en del utbildningar inom destinationsutveckling också innehåller planering och framtagning av event.

Destinationsutvecklare kan arbeta både inom den privata och den offentliga sektorn. Inom den offentliga sektorn handlar det ofta om att koppla ihop olika aktörer utifrån en lokal eller regional nivå. En destinationsutvecklare inom den privata sektorn har ofta ett större helhetsansvar för varumärke, sociala mediaflöden, målgruppsplacering och aktiviteter och samarbete inom företaget för att skapa ett helhetskoncept. Utvecklingen av destinationer som används året runt och i veckans alla dagar innebär också att målgruppen breddas och att fler önskemål uppstår. Det är då viktigt att ha kunskap om hur en produkt skapas och hur ett skraddarsytt paket ska säljas. Fokus i utbildningarna bör ligga på konceptutveckling för företag, med rätt innehåll för att skapa en destination utifrån företagets egna produkter och mål menar Visita. Enligt Visita råder kompetensbrist på landsorten och det behövs YH-kurser för personal som bor och verkar lokalt.

Destinationsutvecklare och eventarrangör har en gemensam yrkesgrupp, 3332 – evenemangs- och reseproducenter. Enligt definitionen för yrkesgruppen ingår att producera och organisera turist-, affärs-, grupp- och konferensresor samt att arrangera och samordna konferenser, evenemang, tillställningar, fester och seminarier. Man utvecklar och marknadsför också resmål samt förhandlar om pris och andra villkor och skriver avtal.

Enligt SCB var det 2 273 anställda i yrkesgruppen 2021. 162 personer befann sig i åldersgruppen 60–64 år och 228 i åldersgruppen 55–59 år. Platser med slutår under åren 2021–2025, då den äldre åldersgruppen väntas gå i pension, summerar till 767. Utbudet överstiger vida det väntade antalet pensionsavgångar men som tidigare påpekats utgör dessa bara en faktor i sammanhanget. Det finns även ett flertal utbildningar inom universitet och högskola som kan bidra till utflödet av kompetens.

Resekonsult

Resekonsulter arbetar med att planera och boka resor och resetjänster både inom och utom landet. Försäljning, marknadsföring och rådgivning är viktiga delar av yrket. En resekonsult kan arbeta med olika segment såsom privatresor, affärsresor samt grupp- och konferens/event. Även resebyråer som enbart finns online på internet behöver resekonsulter back office som tar hand om avbokningar, regelverk kring ändringar, komplicerade resebokningar och supportfrågor från resenärer.

SRF företräder merparten av landets resebyråer och researrangörer. Det är cirka 300 företag som tillsammans står för cirka 85 procent av omsättningen. Medlemsföretagen är av alla de slag och representerar både stora som små resebyråer och researrangörer, eventarrangörer, onlineresebyråer. Reseföretagen jobbar både med utgående och inkommande verksamhet.

En uppskattning är att antalet anställda i resebranschen minskade med cirka 50 procent under pandemin. Sysselsättningsgraden har sedan dess ökat gradvis, i första hand genom nyanställningar då många av de som lämnade under pandemin inte återvände till branschen. Det arbetar nu cirka 7 000 personer i branschen, att jämföra med cirka 8 000 innan pandemin.

Det finns även eventbolag bland SRF:s medlemsföretag och de flesta affärsresebyråer har avdelningar som jobbar med konferensresor, event, mässor och liknande. Yrkesrollen kan kallas reseproducent och man jobbar med produktion. För denna yrkesroll krävs kunskap i hantering av GDS/bokningssystem som Amadeus och Sabre och resepaketering. Enligt SRF är rollen som reseproducent med grupper, event, konferens ett led i karriärutvecklingen som följer efter en tids arbete i branschen efter genomgången utbildning som turism- och resekonsult.

Initiativet för utbildningar till turism- och resekonsult togs av resebranschen för många år sedan. Efter genomgången utbildning kan de studerande arbeta hos en resebyrå, researrangör eller inom besöksnäringen. En utbildad resekonsult arbetar även med destinationsutveckling inom resebranschen, vilket innebär att här finns en viss överlappning mellan utbildningsinriktningen destinationsutvecklare och utbildningsinriktningen resekonsult.

De större och medelstora företagen har sedan pandemin strukturerat om sina verksamheter mot mer specialiserade arbetsuppgifter. De mindre företagen har nischat sig mot segment som vandring, träning eller mot specifika resmål. För denna typ av jobb behövs en bredare kompetens inom både sälj och destination. SRF berättar för myndigheten att det pågår ett arbete för att utveckla och anpassa turism- och resekonsultutbildningens innehåll efter den utveckling som har skett under och efter pandemin. Myndigheten ser att det här, beroende på utvecklingen, eventuellt kan uppstå behov av avstämning gentemot destinationsutvecklare.

Relevant yrkesgrupp för resekonsult kan vara både 3332 – evenemangs- och reseproducenter och 4221 – resesäljare och trafikassistenter. Enligt SCB var det 4 788 anställda i yrkesgruppen resesäljare och trafikassistenter 2021. Av den totala yrkesgruppen befann sig 431 personer i åldersgruppen 60–64 år och 628 personer i åldersgruppen 55–59 år. Platser med slutår under åren 2021–2025, då den äldre åldersgruppen väntas gå i pension, summerar till 909. Antalet utbildningsplatser är mer än dubbelt så många som det väntade antalet pensionsavgångar. Men eftersom yrkesgruppen består av många olika yrkesroller är det dock inte rimligt att utgå från den i sin helhet för att beräkna pensionsavgångar för just resekonsulter. Det totala antalet anställda inom de två yrkesgrupperna evenemangs- och reseproducenter och resesäljare och trafikassistenter var drygt 7 000.

I nuläget finns enligt SRF cirka 1 000 färre resekonsulter/resesäljare än innan pandemin. SRF ser att dessa succesivt delvis kommer att behöva ersättas då resandet har kommit i gång betydligt snabbare än förväntat. Enligt SRF behövs det cirka 250 utbildningsplatser till resekonsult per år.

Äventyrsguide inklusive skidlärare

Grundläggande utbildning kan ges via naturbruksprogrammet. Utbildningar finns även inom folkhögskolan, som har ett utbud av utbildningar såsom skidlärare, turism och äventyr, fjälledare, havsledare och naturguide.

Det finns två yrkesgrupper som kan vara relevanta för denna utbildningsinriktning. Guide ingår i yrkesgruppen 5113 – guider och reseledare. Skidlärare ingår i yrkesgruppen 3422 – idrottstränare och instruktörer med flera.

Denna områdesanalys utgår från 5113 – guider och reseledare. Enligt SCB var det 928 anställda i guider och reseledare 2021. 52 personer befann sig i åldersgruppen 60–64 år och 70 i åldersgruppen 55–59 år. Antalet egna företagare uppgick till 241.

Platser med slutår under åren 2021–2025, då den äldre åldersgruppen väntas gå i pension, summerar till 223.

Vidareutbildning för yrkesverksamma inom hotell, konferens, event och resor

Det har beviljats en del YH-kurser sedan starten 2020.

Inom hotel management har beviljats kurser på temat intäktsoptimering och lönsamhet.

Inom projektledning mot turism har beviljats kurser på temat digitala event och intäktsoptimering.

Inom destinationsutvecklare har beviljats kurser på temat hållbar utveckling samt affärsutveckling och produktutveckling.

Inom eventarrangör har beviljats kurser på temat hållbarhet, konceptutveckling och digitalisering.

Teman för kurserna inom resekonsult har varit interkulturella relationer och affärsengelska, hållbarhet och säkerhet, resejuridik samt bokningssystem.

Även de kurser som ligger inom utbildningsinriktningarna avseende marknadsföring kan vara relevanta, se områdesanalysen *Företagsförsäljning och marknadsföring* (publiceras hösten 2023).

Nedanstående tabell visar beviljade platser per startår för områdesanalysens utbildningsinriktningar.

Platser per slutår	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Projektledarutbildningar mot turism	60	35	70	100	100	365
Hotel management	60	0				60
Destinationsutvecklare	130	30		140	40	340
Eventarrangör	55	65	70	70		260
Resekonsult	80	0		30	0	110
Totalsumma	385	130	140	340	140	1135

Källa: MYH.

Visita menar att det är inom YH-kurser som den stora potentialen ligger för branschens kompetensförsörjning. Det finns behov av både enstaka kurser och kurspaket och de behöver vara väldigt flexibla i uppläggen med distans och studietakt. Det är också viktigt att kurserna förläggs utanför högsäsong för att underlätta för personalen att ta del av dem. Som redan nämnts ser Visita ett behov av kurser inom exempelvis arbetsledning, ekonomi, kundupplevelse, AI inom bokningssystem, konceptutveckling, digitalisering, inköp, konferensteknik, marknadsföring, event och hållbarhet. När det gäller kurser i hållbarhet hänvisar Visita till det hållbarhetsprogram som har tagits fram av dem och vikten av att eventuella kurser anpassas efter det för att spegla branschens syn på hållbar utveckling.

SRF har en samsyn med Visita när det gäller kompetenshöjande, korta kurser vad beträffar flexibla upplägg med distans och studietakt. Kurser som efterfrågas är:

- bokningssystem (GDS:er/flygbokning, tågbokning, online med mera)
- lagar/regler för resenäringen
- paketering/produktion/destinationskunskap/hållbarhet
- sociala medier

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Enligt Visita behövs utbildning över hela landet och här kan utbildning med distansupplägg vara en lösning för att åstadkomma det. SRF framför att det är bra med ett utbud av både bunden utbildning och utbildning som bedrivs på distans. Valmöjlighet av utbildningsupplägg gynnar de studerande och den geografiska spridningen. Det kan ibland dock vara svårare att få till en lämplig matchning av LIA-platser för distansutbildning, men detta är något som utbildningsanordnarna hela tiden utvecklar tillsammans med branschrepresentanter menar SRF.

Utbildning till *hotel management*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktning	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jönköping	35					
Jönköping och Kalmar*		35	35	35		
Skåne	67	67	35			
Stockholm	70	105	105	35		
Stockholm och Västerbotten*			35	35	35	
Västra Götaland	63	35	63	28	28	

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Det finns även platser inom utbildningsinriktningen breda ekonomiutbildningar med inriktning mot specifik bransch, 340xd. De handlar om service management, intäktsoptimering och dataanalys för besöksnäringen.

**Utbildning till *receptions-, konferens- och housekeepingansvarig*.
Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka
år kommande beslut kan påverka.**

Utbildningsinriktning	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dalarna	25					
Dalarna och Jämtland*	30	30	30			
Gävleborg, Uppsala och Västmanland*		30	30	30		
Västra Götaland	32	32	32			

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

**Utbildning till *konferensansvarig*. Antal platser per region/län och
slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.**

Utbildningsinriktning	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jönköping, Örebro och Västra Götaland*		35	35			
Örebro	35					

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Utbildning till *destinationsutvecklare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dalarna	30					
Gotland	25					
Jämtland	25	25	25	25	25	
Kalmar*	35	35	35			
Norrbottn**	75	70	70			
Skåne	32	27	27	27		
Stockholm***	70	70	70			
Västernorrland	50	25	25	25		
Västra Götaland	60	35	35			
Dalarna och Gävleborg****			30	30	30	
Gotland och Kronoberg****		25	25	25		

*Manuellt tillägg, omkodning av 35 platser 2023, 2024 och 2025.

**Manuellt tillägg, omkodning av 35 platser 2023 samt 30 platser 2024 och 2025.

***Manuellt tillägg, omkodning av 70 platser 2023, 2024 och 2025.

****Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Utbildning till *eventarrangör*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jämtland	25					
Skåne	32	32	30	30	30	
Stockholm	70	70	70	70	35	
Södermanland	35	35	35	35		
Västra Götaland	34	34	34	34	34	

Källa: MYH.

Utbildning till *resekonsult*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Skåne	60	30	30			
Stockholm	65	30	65			
Uppsala	30	30	30	30		
Västerbotten	25					
Västra Götaland	28		28			
Jönköping, Skåne och Västerbotten*			30	30	30	

Källa: MYH.

Utbildning till *äventyrsguide inklusive skidlärare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jämtland	20	20	20	20		
Värmland	25	25	23	23	23	

Källa: MYH.

Regionalt utvecklingsansvariga

Flera av regionerna har efterlyst en områdesanalys för området och understryker behovet av kompetens. Pandemin påverkade branschen, det saknas kompetens och nytänkande behövs. En viktig trend är hållbar utveckling.

Regionerna lyfter att det behövs kompetens inom digital strategi, paketering och marknadsföring och framför att destinationsbolagen till exempel behöver stärkas i förmågan att paketera och leverera intressanta reseförslag och resmål via digitala kanaler. Det ökade behovet av att digitalt marknadsföra sig inom branschen har förändrat kompetensbehovet drastiskt menar en region, som ser att det finns behov av utbildningar som kombinerar digitalisering, marknadsföring och värdskap kopplat till näringen. Ytterligare en region framför att eftergymnasial utbildning behövs inom destinationsutveckling och marknadsföring. Enligt den regionen beskriver företagen att de söker personal som kan lite om mycket och som har förståelse för hela kundresan och har kompetens inom allt från digital marknadsföring och storytelling till personliga möten. Man behöver dessutom kunna analysera resultat, göra vägval och designa helhetsupplevelser. Ett par regioner lyfter också behov av kompetenser inom digital och teknisk kompetens samt produktion och genomförande av digitala möten.

Sammanfattningsvis ser myndigheten att det ganska tydligt framgår vilka kompetenser som i stort sett efterfrågas, samt att det är en bredd av utbildningsbehov från gymnasiet, till yrkeshögskola och högskola. Det är mer otydligt hur efterfrågan kan kvantifieras.

För regioner där besöksnäringen spelar en viktig roll är det angeläget att försöka matcha med ett relevant utbildningsutbud.

Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt

Generellt sett bör utbudet av YH-kurser för yrkesverksamma inom hotell, konferens, event och resor prioriteras. YH-flex är troligen också ett bra verktyg för att få ut fler examinerade.

Hotel management

Bedömningen är att utbudet av platser har legat något högt den senaste perioden och att en anpassning mot cirka 200 platser per slutår är rimlig.

Konferensansvarig och receptions-, konferens- och house-keepingansvarig

Bedömningen är att utbudet mer bör anpassas efter branschens indelning och de yrkesgrupper som dessa motsvarar. Utbildningsutbudet kan här vara något underdimensionerat men Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrkesgruppen receptionister behöver också beaktas.

Destinationsutvecklare, eventarrangör och resekonsult

Bedömningen är att dimensioneringen inom dessa utbildningsinriktningar kan behöva ses som en helhet och att utbudet totalt sett ligger något för högt. Den förhållandevis höga andelen som inte har fått ett arbete och som inte alls har fått ett arbete som överensstämmer med utbildningen inom eventarrangör behöver beaktas.

Äventyrsguide inklusive skidlärare

Dimensioneringen bedöms ligga kvar på nuvarande nivå. Utbudet bör inte öka med anledning av det utbildningsutbud som också finns via folkhögskolan.

Bedömningen kommer att ses över årligen när områdesanalyserna uppdateras.

DEFINITIONER

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen, helt eller till största delen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls. I detta material har endast resultatet för helt eller till största delen samt till viss del använts.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Outnyttjade platser	<p>Outnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se